

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 4.MRF

Plaatsingslijst van de prentenverzameling van C. van Marle, 18e en 19e eeuw

Versie: 13-11-2024

R.M. Haubourdin

Nationaal Archief, Den Haag 1994

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
BELANGRIJKE MEDEDELING VOOR DE RAADPLEGER.....	11
Bijlagen.....	17
Concordantie van oude RST-nrs. naar nieuwe MRF-nrs.....	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF**Naam archiefblok:**

C. van Marle - Prenten

Archiefbloknummer:

MRF

Omvang:

50 inventarisnummer(s)

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Marle, Cornelius van (1783-1859)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Deze van het hoofdarchief afgescheiden verzameling bevat prenten van steden, dorpen en objecten in de provincies Noord- en Zuid-Holland, Noord-Brabant, Utrecht en Gelderland, verzameld door Cornelius Van Marle (1783-1859).

Zie toegang 2.21.171 voor het hoofdarchief.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, C. van Marle - Prenten, nummer toegang 4.MRF, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Marle, van / Prenten, 4.MRF, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

De prenten beschreven in deze plaatsingslijst zijn verzameld door mr. Cornelius Van Marle (1783-1859), jurist, ambtenaar bij de waarborg, en publicist.

Biografie ¹ : Cornelius van Marle (geboren 11 februari 1783) was zoon van mr. Christiaan Reinhardt van Marle en Cornelia van Engelen. Van 1800 tot 1808 studeerde hij rechten te Leiden, en na zijn promotie werd hij door minister van financiën Gogel benoemd tot belastingambtenaar te Amsterdam. In 1812 werd Van Marle aangesteld als ambtenaar bij de waarborg te 's-Gravenhage. Tevens kreeg hij bekendheid als publicist door uitgave in druk van zijn "Rijmelarij" tegen Napoleon in 1814.

In 1814 werd Van Marle benoemd tot voorlopig hoofdcontroleur in de arrondissementen 's-Gravenhage en Leiden. Naast deze voorlopige aanstelling werd Van Marle in dat jaar door koning Willem I Marle bij KB van 21 september 1814 belast met de vestiging van de kantoren van waarborg van gouden en zilveren werken in de Zuidelijke Nederlanden.

In 1814 trouwde hij te Rijswijk met Catharina Maria Pasteur.

In 1816 werd Van Marle ontslagen als hoofdcontroleur van het kantoor van de waarborg te 's-Gravenhage en benoemd tot inspecteur der kantoren van de waarborg in de Zuidelijke Nederlanden te Brussel. (KB 21-12-1815 nr. 38). Tevens werd hij benoemd tot redactielid van de Algemeene Nederlansche Courant (Gazette générale des Pays-Bas) te Brussel.

Na de Belgische opstand gaf Van Marle in 1830-1833 te Utrecht vlugschriften uit tegen de afscheiding van het Zuiden en was politiek actief.

In 1834 werd Van Marle, die tot dan toe nog de inspectie-functie bekleedde in Zuid-Nederland, benoemd in dezelfde functie in Noord-Nederland. (KB 9-9-1834 nr. 60). In 1840 werd hem de persoonlijke titel verleend van inspecteur-generaal van het middel van waarborg der gouden en zilveren werken, en kraag zitting in het collegie van Raden en Generaal-Meesteren der Munt te Utrecht (KB 20-9-1840 nr. 67).

Van Marle overleed in 1859 te Utrecht.

R.M.Haubourdin, 1994.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Na schenking van ir. M.H.C. Vreede werden de stukken verdeeld over de Tweede en Derde Afdeling van het ARA, terwijl de prenten werden toegevoegd aan de kaartenverzameling. Later werden de prenten opgenomen in de zogenaamde Restanten-collectie van de latere Afdeling Kaarten en Tekeningen (RST). ²

Bij de herinventarisatie van de kaarten en tekeningen in de aanwinstenverzameling in 1993 werd deze Restanten-collectie opgeheven en samengevoegd met de aanwinsten. De prentenverzameling van Van Marle werd hierbij afgesplitst en is nu in deze plaatsingslijst beschreven.

¹ ARA 2.21.171. J. Steur, Beschrijving der stukken van de leden der families Vreede en Van Marle , 1967.

² .RST inv. nrs. 280; 296-343. Zie ook Inventaris van kaarten en tekeningen opgenomen in de Aanwinstenverzameling van het ARA sinds 1888, door R.M.Haubourdin 1993 (toegangsnr. 4. AANW) p.II.

De geschreven stukken van het archief van Van Marle zijn beschreven in de plaatsinglijst samengesteld door J. Steur uit 1967. Het toegangsnummer van dit (familie)archief van Vreede en Van Marle is : 2.21.171.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

De prenten-verzameling van Van Marle werd in 1947 door het Algemeen Rijksarchief ontvangen door schenking van ir. M.H.C. Vreede, een kleinzoon van de Utrechtse hoogleraar mr. G.W. Vreede.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

BELANGRIJKE MEDEDELING VOOR DE RAADPLEGER

De toegang wordt momenteel bewerkt, omdat de als "ontbrekend" aangegeven inv.nrs. teruggevonden zijn in het depot.

Verder zullen alle beschrijvingen nagelopen worden op de inhoud.

- 1** Wateringen.
Prent van Gezigt van 't Dorp Waatering van binne te zien van de kerk met omgeving.
Ontbreekt
Sculpsit: P.C. la Fargue.
Delineavit: P.C. la Fargue.
- 2** Aarlanderveen.
Prent van 't Huis Berendrecht by Alfen onder Aarlanderveen.
1730
Ontbreekt
A.d.H. (delineavit) K.S. (fecit)
- 3** Alphen aan den Rijn. Prent van 't Huys Langeroode.
F. Bleyswyck. (del & fecit)
- 4** Delft.
Prent van Delft van de Vaart te zien.
Ontbreekt
- 5** Dordrecht.
Prent van Het Groothoofd te Dordrecht.
Ontbreekt
Delineavit: E. Koster.
Gedrukt bij J.D. Steuerwald.
Litho J. Hilverdink.
- 6** Katwijk.
Prent van Katwijk aan den Ryn
Door C. van Hagen.
- 7** Katwijk.
Prent van Katwijk aan de See
Door C. van Hagen.
- 8** Leiden.
Prent van Gezigt van de blaauwe Poort, waar op het Collegium Pharmaceuticum.
Titel ook in het Frans.
- 9** Leiden.
Prent van Gezigt van de blaauwe Poor(t).
Ontbreekt
Titel ook in het Frans.
- 10** Leiden.
Prent van Gezigt van de Koe Poort.
Ontbreekt

Titel ook in het Frans.

- 11** Leiden.
Prent van Gezigt van de Mare Poor.
Ontbreekt
Titel ook in het Frans.
- 12** Leiden.
De poort der manège van de gemeente Leiden, voorheen het Collegium Theologicum.
Prenten van de poort voor en na 1873. ,
ca. 1874
Ontbreekt
Gedrukt: de Breuk & Smits, Leiden, 1874.
- 13** Leiderdorp.
Prent van Leyderdorp buyten Leyde.
Fecit: H. Schouten.
Gedrukt bij P. Fouquet Jr., Amsterdam.
- 14** Leiderdorp.
Prent van Het Huis ter Does bij Leiderdorp.
Ontbreekt
A. Rademaker. (fecit)
- 15** Noordwijk.
Prent van Noordwyk binnen.
Ontbreekt
A. Rademaker. (fecit)
- 16** Noordwijkerhout.
Prent van en Noordwyker-hout. 2 bladen

Ontbreekt
A. Rademaker. (fecit)
- 17** Noordwijkerhout.
Prent van 't Dorp Noordwyker Hout.
Ontbreekt
Hs. Spilman. (delineavit sculpsit.)
- 18** Rijnsburg.
Prenten van Rynsburg. 3 bladen

Ontbreekt
- 19** Rijnsburg.
Prent van De Kerk te Rynsburg 1730.
ca. 1730
Ontbreekt
H.S.(fecit). C.P. (del).
- 20** Rotterdam.
Foto van versiering van het standbeeld van Gijsbert Karel van Hogendorp ter gelegenheid van de onafhankelijksfeesten in 1888.
1888
Foto: C. Halbertsma.

-
- 21** Rotterdam.
Prent van Oude Hoofd Poort à Rotterdam.
- 22** Rotterdam.
Prent van Vue de Rotterdam vanaf de Maas.
- 23** Rotterdam.
Prent van La grande Eglise Saint Laurent a Rotterdam.
Litho door Jobard.
- 24** Rotterdam.
Prent van Station van den Hollandschen Spoorweg.
Titel ook in het Frans en Duits.
Delineavit: W.J. Cooke.
Joh. Poppel.
Uitgegeven door G.B. van Goor, Gouda.
Gedrukt bij G.H. Lange, Darmstadt.
- 25** Valkenburg.
Prent van 't Huys Torenvliet toebehorende den Heer Cornelis Wittert, Heere van Valkenburg.
Titel ook in het Frans.
- 26** Valkenburg.
Prent van Sonneveldt, by Valkenburg.
Titel ook in het Frans.
- 27** Warmond.
Prent van 't Huis Oud Teilingen of Lokhorst, by Warmond.
Ontbreekt
- 28** Warmond.
Prent van 't Huis Oud Teilingen, van agteren,
1740.
Ontbreekt
Delineavit: A.d.H. Fecit: H.S.
- 29** Breda.
Prent van de tombe van Engelbrecht II van Nassau in de Grote Kerk te Breda.
In kleur.
Ontbreekt
Delineavit: J. Bosboom.
Litho: F.H. Weissenburgh.
Gedrukt bij C.W. Mieling.
- 30.1-30.2** Heusden.
Prent van Oude Kerk te Heusden.
2 bladen
Delineavit: A. de Haan.
Fecit: A. van der Laan.
30.1 Bestanddeel 1.
30.2 Bestanddeel 2.
- 31** Roosendaal (N.Br.).
Prent van 't dorp Roosendaal.
Ontbreekt
Sculpsit: K.F.B.

-
- 32** Zundert.
Prent van 't dorp Zundert.
Ontbreekt
Sculpsit: K.F.B.
- 33** Berg en Dal.
Prent van Berg en Dal.
In kleur.
Ontbreekt
Delineavit: G.J. Bos
Litho door P.W.M. Trap.
Uitgegeven door A. van Cranendonck en Zn.
- 34** Culemborg.
Prent van De Stad Kuilenburg van 't veerhuis te zien.
Ontbreekt
- 35** Nijmegen.
Prent van De Stad Nijmegen, van de rivier af gezien.
1740,
Ontbreekt
Fecit: J.C. Philips.
Delineavit: C. Pronk.
- 36** Nijmegen.
Prent van en Heeze Poort te Nijmegen van buiten. Heeze Poort van binnen.
1732 2 bladen
C.P.(del). K.S. (fecit).
- 37** Ubbergen.
Prent van het kerkje te Ubbergen. Uitgegeven door A. Cranendoncq en Zoon.
In kleur.
Ontbreekt
Delineavit: G.J. Bos.
Litho door P.W.M. Trap.
- 38** Loenen a.d. Vecht. Prent van 't dorp Loenen.
- 39** Nigtevecht.
Prent van Het dorp Nigtevegt van de Vecht af gezien. H. Schouten.
Ontbreekt
- 40** Nieuwersluis.
Prent van De Nieuwersluis langs de Vegt, aan den Noord kant te zien
1744.
Ontbreekt
- 41** Utrecht.
Prent van Het Slot Vredenburg tot Uytrecht.
Ontbreekt
Fecit: C. Decker.
- 42** Utrecht.
Prent van het Slot Vredenburg, toont situatie zoals in de 16e eeuw
18e eeuw 1 blad
Ontbreekt

- 43** Wijk bij Duurstede.
Prent van Raadhuis en hoofdweg te Wyk by Duurstede.
Ontbreekt
- 44** Leerdam.
Prent van het huis Zuylestein.
J.E. Gravee. (delineavit en fecit)
- 45** Wijk bij Duurstede.
Prent van De Stad Wyk te Duurstede langs den Ryn te zien.
1756.
Ontbreekt
J. de Beyer, 1750.
Fecit: J.C. Philips
- 46** Gevel.
Aanzichttekening van een gevel.
1815 1 blad
Ontbreekt
Broekhuizen. Fecit.
- 47** Leiden.
"Lugdunum Batavorum Leyden in Hollant".
begin 17de eeuw.
Ontbreekt
Wapens van Holland en Leiden.
- 48** Utrecht.
Plattegrond met 2 profielen der stad Utrecht Aertbisdom 1598. A.D. Viana.
Ontbreekt
Wapens van het gewest en de stad Utrecht.
- 49** 's-Gravenhage.
Prenten uit de Beschrijving van 's-Gravenhage.... door Mr. Jacob de Riemer.
1730 25 bladen
Delineavit: G. van Giessen. (behalve nr. 6 en 12).
Uitgegeven door Rienier Boitet.
In dorso: Collectie Van Marle.
- 49.1** Afbeelding van Scheveningen, ter herinnering aan de watersnood van 1570. Op de achtergrond 's-Gravenhage.
Deel I, blz. 36, van De Riemer.
- 49.2** Afbeelding van Scheveninge inden jaare 1729. Op de achtergrond 's-Gravenhage.
Deel I, blz. 38.
- 49.3** Binckhorst.
Deel I, blz. 60.
- 49.4** 't Huis te Westerbeek.
Fecit direx: J.C. Philips.
Deel I, blz. 64.
- 49.5** 't Huis ter Noot.
Fecit direx: J.C. Philips N.B. Deel I, blz. 66.
- 49.6** Afbeelding van 's-Gravenhage na een aftekening van den Jare 1560 gemaakt. Met Wapen van Holland en 's-Gravenhage.
Deel I, blz. 84.
- 49.7** Haga-comitis in Holland 1470. Aenwysing van s'Hage, als die was anno 1570. Met Wapen van Holland en 's-Gravenhage.
Deel I, blz. 85.
- 49.8** Platte Grond van 's-Gravenhage zoo als het zelve zig verthoont in het jaar 1729.
Schaal 70 mm - 80 RR. [ca. 1:4.300]
Wapen van Holland en 's-Gravenhage.

-
- 49.9 Deel I, blz. 98.
Het Binnen Hof.
Deel I, blz. 108.
- 49.10 Pleitrolle van den Hove van Holland.
Delineavit F. van Bleyswyck.
Deel I, blz. 120.
- 49.11 't Buiten Hof.
Deel I, blz. 166.
- 49.12 Gedenksteen voor Johannes Schelhammer in de Luthersekerk aan de Lutherse Buregwal.
Delineavit: F. van Bleyswyck; A. Terwesten, Fecit: J. Haurart. N.B. Deel I, blz. 418.
- 49.13 't Leproos-Huis.
Deel I, blz. 476.
- 49.14 't Hofje van Nieukoop.
Deel I, blz. 572.
- 49.15 't Hofje van Juffr. Corn. van Wouw.
Fecit direx: J.C. Philips.
Deel I, blz. 578.
- 49.16 Het Hofje van Van Dam.
Deel I, blz. 579.
- 49.17 Het Hofje van den Heer van Hogelande.
Deel I, blz. 580.
- 49.18 Stad Huis.
Deel I, blz. 584.
- 49.19 Afbeelding van de 's-Gravenhage, zoo als dezelve in den Jaar 1553 zig opdeed van het Oosten Westwaard beschouwt zynde,...
- 49.20 't Groot Boterhuis.
Deel I, blz. 630.
- 49.21 't Klein of Stukken Boterhuis.
Fecit direx: J.C. Philips.
Deel I, blz. 638.
- 49.22 't Kooren-Huis.
Deel I, blz. 640.
- 49.23 Het Tucht of Spinhuis.
Deel I, blz. 645.
- 49.24 't Huis van Assendelf, nu 't Hof van Spanje.
Deel I, blz. 746.
- 49.25 Het Oude Hof.
Deel I, blz. 751

BIJLAGEN**CONCORDANTIE VAN OUDE RST-NRS. NAAR NIEUWE MRF-NRS.**

Oud RST-nr.	Nieuw MRF-nr.
280.1-25	49.1-25
296	1
297	2
298	3
299	4
300	5
301	6
302	7
303	8
304	9
305	10
306	11
307	12
308	13
309	14
310	15
311	16
312	17
313	18
314	19
315	20
316	21
317	22
318	23
319	24
320	25
321	26
322	27
323	28
324	29
325	30
326	31
327	32

Oud RST-nr.	Nieuw MRF-nr.
328	33
329	34
330	35
331	36
332	37
333	38
334	39
335	40
336	41
337	42
338	43
339	44
340	45
341	46
342	47
343	48